

Ключевые слова: супружеский конфликт, молодая семья, причины конфликтов

RESEARCH OF MATRIMONIAL CONFLICTS IN YOUNG FAMILIES

O. POLOZENKO, the candidate of pedagogical science, the associate professor of National university of life and environmental sciences of Ukraine

***Summary.** Principal reasons and factors of origin of matrimonial conflicts are reflected in the article, attention is accented on their typical displays, styles of behavior are investigational in conflict situations, the degree of satisfaction-dissatisfaction with marriage, are outlined forms and methods for correcting violations of interpersonal relations, which will help prevent and overcome marital conflict in young families.*

Key words: matrimonial conflict, young family, reasons of conflicts

УДК 159. 942.2:620

ПРОБЛЕМАТИКА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У БАЗОВИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС ІЗ ФОРМУВАННЯМ МОТИВАЦІЇ ДО ПОДАЛЬШОГО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО ПРОФІЛЯ

О.М. ХЛОНЬ, кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри соціальної роботи та психології
Національного університету біоресурсів і природокористування України

***Анотація.** В статті висвітлені проблеми підготовки фахівців у базових вищих навчальних закладах МВС із формуванням мотивації до подальшого професійного самовизначення відповідно до профіля*

***Ключові слова:** вищі навчальні заклади, мотивація, самовизначення, фахівець, профіль*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Проблематика професійного самовизначення фахівців, що навчаються у вищих навчальних закладах, завжди була одним із пріоритетних напрямів дослідження у наукових колах. Слід відзначити, що обрання особою, що навчається, певної спеціалізації в умовах сьогодення ще не гарантує обрання нею відповідного напрямку діяльності в подальшому після закінчення такого закладу. В результаті цього ми спостерігаємо негативну тенденцію, коли спеціаліст змушений працювати не за профілем, відчуваючи при цьому значні складнощі в роботі. Фактично він має наново освоювати зовсім нову для нього професію, якою досконало не володіє, втрачаючи при цьому вже набуті навички та уміння.

Особливо гостро така проблема проявляється в органах внутрішніх справ. Через ряд причин особи, які закінчують навчання у вищих навчальних закладах системи МВС, не завжди впевнені, що потраплять на роботу згідно з тією спеціальністю, якою вони оволодівали. Звісно, така ситуація суттєво ніве-

© О. М. Хлонь, 2015

лює серйозність ставлення до подальшого професійного самовизначення та і в цілому до навчання, адже вивчення певних спеціалізованих предметів та досконале володіння ними ще не гарантують особі, що навчається, можливості застосовувати відповідні знання для подальшого професійного зростання. Мотивація до навчання та професійного самовизначення зникає. Надання універсальної освіти теж, в свою чергу, не може бути вирішенням даної проблеми, адже існують вимоги до професії та комплекс знань, якими може оволодіти лише особа, що проходить спеціалізоване навчання. Для того, щоб вивчити дійсно конкурентоспроможного спеціаліста має бути в наявності спеціальна база. Остання включає у себе комплекс елементів, починаючи від методичного забезпечення і забезпечення навчальною та науковою літературами, а закінчуючи матеріально-технічною базою та кадровим потенціалом. Слід також зазначити, що для формування такої бази потрібні відповідні ресурси, крім того, її формування потребує певного часу.

Як показує світовий досвід, сучасна тенденція навчання спрямована на підготовку, в першу чергу, вузько профільних спеціалістів. У зарубіжних країнах цьому питанню надається досить велике значення. Наша країна тримає стійкий курс на євро інтеграцію, саме тому підтримання ідеї покращення освіти є одним із пріоритетних у сфері державного управління через те, що актуальність визначеної проблематики не піддається сумніву.

Сучасні тенденції розвитку освіти сприяли вивченню даної проблематики та спричинили ряд досліджень у цьому напрямі. Серед визначних науковців, які працюють у сфері підвищення якості навчання, можна назвати Нікуліну А.С., Максименко Ю.Б., Матвеєва Г.П., Заславську С.А., Сілаєву І.Є., Костюченко М.П., Молчанова В.М. та інших. [1]

Мета статті. Основною метою статті є вивчення проблематики підготовки фахівців у базових вищих навчальних закладах МВС із формуванням мотивації до подальшого професійного самовизначення відповідно до профілю. З метою якісної побудови ефективної організації освіти та організації навчання за профілем був здійснений аналіз стану успішності курсантів випускних курсів базових ВНЗ МВС з профільних дисциплін за результатами навчальних семестрів у 2011-2012 роках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до п. 1 розпорядження МВС України від 05.06.2008 № 612 «Про визначення базових вищих навчальних закладів МВС України» на відомчі ВНЗ покладено здійснення підготовки фахівців для ОВС за такими базовими напрямами:

Національна академія внутрішніх справ - для експертно-криміналістичних підрозділів, боротьби з незаконним обігом наркотиків та оперативної служби; Харківський національний університет внутрішніх справ - для підрозділів досудового слідства; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ - для міліції громадської безпеки; Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Є.О.Дідоренка - для підрозділів карного розшуку; Львівський державний університет внутрішніх справ - для боротьби з економічною злочинністю; Одеський державний університет внутрішніх справ - для підрозділів транспортної міліції; Донецький юридичний інститут МВС України - для фахівців підрозділів ДАІ.

Організація навчального процесу та викладання профільних дисциплін у цих ВНЗ здійснюється відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Указів Президента України: від 04.07.2005 № 1013 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в

Україні», від 20.03.2008 № 244 «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», від 25.09.2008 №857 «Про забезпечення подальшого розвитку вищої освіти в Україні», Наказу МОН України від 02.06.1993 № 161 «Про затвердження положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», Положення про вищі навчальні заклади МВС, затвердженого наказом МВС від 14.02.2008 № 62, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України, затвердженого наказом МВС від 14.02.2008 № 699, Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України, затвердженого наказом МВС від 25.01.2008 № 309, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 1728-р «Про затвердження плану заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року»[2], інших нормативно-правових і розпорядчих документів.

Науково-методичне забезпечення в системі відомчої освіти розробляється відповідно до профілюючих напрямів підготовки фахівців, які визнані МВС України базовими для кожного окремого ВНЗ, що здійснюється, у тому числі, і в якості додаткового навчального навантаження за рахунок навчальних дисциплін, окремих курсів, тем та проблемних питань у рамках програм з підготовки слухачів і курсантів, а також систематичним проведенням міжнародних науково-практичних конференцій, міжвузівських семінарів, «круглих столів» тощо, що позитивно впливає на успішність перемінного складу.

Так, за результатами успішності курсантів випускних курсів Національної академії внутрішніх справ у 2011-2012 навчальному році встановлено, що з дисциплін за базовим профілем підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів, боротьби з незаконним обігом наркотиків та оперативної служби якісна успішність складає: Оперативно-розшукова діяльність на факультеті підготовки кадрів для підрозділів БНОН - 74,1%; Оперативно-розшукова діяльність на факультеті підготовки кадрів спеціальних підрозділів - 62%; Спеціальна фізична підготовка - відповідно 74,1 % і 59,5 %; Судово-балістичні дослідження (у Навчально-науковому інституті підготовки слідчих і криміналістів) - 93,2 %; Техніко-криміналістичні дослідження документів - 59,4 %; Трасологічні дослідження - 97 %; Почеркознавчі дослідження – 70,2 %.

При дослідженні результатів успішності курсантів випускних курсів Харківського національного університету внутрішніх справ у 2011-2012 навчальному році з дисциплін за базовим профілем підготовки фахівців підрозділів досудового слідства виявлено, що якісна успішність складає: Досудове слідство в ОВС + модуль «Практикум зі складання процесуальних документів» - 72,2 %.

За результатами успішності курсантів випускних курсів Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ у 2011-2012 навчальному році з дисциплін за базовим профілем підготовки фахівців підрозділів міліції громадської безпеки якісна успішність складає:

Вогнева підготовка - 87,16%; Організація і тактика діяльності міліції громадської безпеки – 91,3%; Спеціальна фізична підготовка - 77,26%; Кваліфікація злочинів - 53,53 %; Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів - 62,32 %; Організація розкриття та розслідування злочинів - 95,11 %; Обіг наркотиків в Україні - 82,97 %; Адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції громадської безпеки - 69,57%.

Результати успішності курсантів випускних курсів Луганського держав-

ного університету внутрішніх справ ім. Є.О. Дідоренка у 2011-2012 навчальному році свідчать, що з дисциплін за профілем підготовки фахівців підрозділів карного розшуку якісна успішність складає:

Дізнання (на факультеті кримінальної міліції) - 44,54%, Дізнання (на факультеті економічної та громадської безпеки) - 76,%; Кваліфікація злочинів (на факультеті кримінальної міліції) - 57,27%, Кваліфікація злочинів (на факультеті економічної та громадської безпеки) - 68,%; Оперативно- розшукова діяльність ОВС - 54,55%.

Аналіз результатів успішності курсантів випускних курсів Львівського державного університету внутрішніх справ у 2011-2012 навчальному році засвідчив, що з дисциплін за профілем базової підготовки фахівців підрозділів боротьби з економічною злочинністю якісна успішність складає:

Спеціальна фізична підготовка - 90 %; Оперативно-розшукова діяльність - 98 %; Вогнева підготовка - 92,16 %; Кваліфікація злочинів у сфері економіки - 51,92 %.

Разом із тим, робота ВНЗ МВС у галузі підготовки курсантів випускних курсів базових ВНЗ МВС з профільних дисциплін для подальшого формування мотивації до професійного самовизначення відповідно до профілю за своєю природою має бути більш динамічною і гнучкою, потребує постійного вивчення та моніторингу з метою удосконалення, оновлення, розробки і впровадження новітніх педагогічних технологій, моделей викладання тощо. Зазначене вимагає - ВНЗ МВС вжити дієвих заходів для удосконалення даного напрямку діяльності.

Саме тому для покращення діяльності ВНЗ МВС у визначеному напрямі доцільно:

1. Силами навчально-методичних центрів ВНЗ МВС щосеместрово організовувати та проводити:

- моніторинг навчально-методичного забезпечення базових профільних дисциплін, що викладаються, із залученням досвідчених фахівців-практиків;

- перевірки при складанні розкладів занять тематичних планів кафедр профільного напрямку діяльності, в першу чергу, за дисциплінами спеціалізації на предмет наявності занять здійснювати за участю спеціалістів-практиків та осіб із значним досвідом роботи у відповідній сфері (ветеранів ОВС, заслужених працівників тощо), залучаючи їх до занять в якості другого викладача, представника відповідної кафедри та виїздів до базових практичних органів;

- сприяння взаємодії між курсами підвищення кваліфікації та кафедрами з метою залучення працівників з практичних підрозділів до проведення практичних занять на час їх відрядження до навчальних закладів;

- узгодження графіків залучення працівників практичних органів із практичними підрозділами з метою організації ефективної взаємодії між практичними підрозділами та навчальним закладом.

2. У вищих навчальних закладах:

- активізувати роботу з підготовки навчальних підручників і навчальних посібників, насамперед із дисциплін, що відповідають базовому напрямку діяльності ВНЗ з присвоєнням їм грифу МВС України та МОНМС України, та забезпечувати комплектування єдиної навчальної бази електронними версіями;

- використовувати ефективні заходи щодо удосконалення інформаційного забезпечення навчального процесу з базових напрямів;

- систематично (не рідше ніж раз у півріччя) виносити на засідання Вчених рад і ректоратів питання про організацію внутрішнього моніторингу реаль-

ного стану науково-методичного забезпечення навчального процесу, відповідності навчально-методичної документації щодо вимог державних стандартів вищої освіти, законодавчих та інших нормативно-правових актів у галузях освіти та науки, передусім з визначених МВС України базових напрямів підготовки фахівців з подальшим усуненням виявлених під час моніторингу порушень і недоліків.

З метою покращення діяльності ВНЗ МВС у цьому напрямі вважаємо доречним:

Ущорічних планах-наказах комплектування ВНЗ перемінним складом пріоритети віддавати базовим напрямам підготовки фахівців для ОВС, з подальшим розподілом відповідних осіб до практичних підрозділів згідно з їх профілем після закінчення навчання.

1. Передбачити в структурі кожного ВНЗ з базових напрямів діяльності відповідні факультети (навчально-наукові інститути) з потужними кафедрами (в тому числі на громадських засадах) та науково-дослідними лабораторіями.

2. Підвищити якість наукового і науково-педагогічного складу НДЛ, які забезпечують підготовку фахівців з базового напрямку, та організувати належний контроль за їх діяльністю. Формувати науково-педагогічний і науковий склад профільних кафедр і НДЛ з урахуванням наявності відповідного (не менше 3 років) стажу практичної діяльності у підрозділах за базовим напрямом. Надати можливість викладачам і науковцям, що не мають достатнього практичного стажу, здійснювати наукову і науково-педагогічну діяльність під «патронатом» досвідчених науковців і практиків, усебічно сприяти неухильній самоосвіті та професійному зростанню молодих викладачів. Організувати щорічне стажування науково-педагогічних працівників НДЛ і базових кафедр виключно в практичних підрозділах за відповідним напрямом діяльності. З метою більш якісного стажування встановлювати та затверджувати відповідні завдання, в яких передбачати збір і узагальнення конкретних матеріалів відповідно до потреб щодо удосконалення підготовки фахівців з базового напрямку, а також вимог і доручень МВС, ГУМВС, УМВС, їх профільних служб і підрозділів з цих питань.

3. Переглянути навчальне навантаження кафедр з профільних дисциплін за базовими напрямками, сформувані навчальні програми, плани та іншудокументацію, максимально зорієнтовану і спрямовану на підготовку фахівців з базового для ВНЗ напрямку діяльності, враховуючи необхідність їх якісного наповнення дисциплінами за профілем, у першу чергу такими, що відповідають практичному характеру майбутньої діяльності, збільшити кількість годин за такими дисциплінами відповідно до потреб підготовки висококваліфікованого фахівця. Передбачити дієвий контроль за проходженням стажування та подальшим розподілом кожного курсанта за його базовим напрямом підготовки. Здійснювати протягом подальших трьох років моніторинг проблемних питань, що виникають у їх службовій діяльності, вносити відповідні зміни в навчальні плани.

5. Забезпечити базові напрями підготовки фахівців належною матеріально-технічною базою (навчальними полігонами, приміщеннями під спеціалізовані аудиторії з тактико-спеціальних навчань, майстер-класів та ін., обладнаними робочими місцями фахівців, мультимедійним забезпеченням і устаткуванням, смугами перешкод, муляжами, зразками документації тощо), здійснювати періодичний контроль за її утриманням у робочому стані та на-

лежному використанні в навчальному процесі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Відповідні заходи, на нашу думку, мають підвищити ефективність діяльності базових вищих навчальних закладів і тим самим сприяти виробленню стійкої мотивації до професійного самовизначення працівників правоохоронних органів відповідно до профілю обраної ними професії. На підставі цього можуть бути зроблені не лише відповідні висновки щодо вдосконалення існуючого напрямку підготовки фахівців МВС згідно до профіля, але і вивченні можливості для подальшого більш ефективного навчання з урахуванням сучасних тенденцій та перспектив. Безумовно дане дослідження не може охопити всього спектру проблем які виникають у зв'язку із дослідженням цієї проблеми, а отже існують очевидні передумови для подальшого наукового розгляду даного питання та вироблення чіткої стратегії дослідження проблеми підготовки фахівців ОВС відповідно до профілю та відповідно наукових розробок у руслі вивчення цього феномену.

Література

1. Інноваційні педагогічні технології навчання професії. Монографія / Нікуліна А.С., Максименко Ю.Б., Матвеєв Г.П., Заславська С.А., Сілаєва І.Є., Костюченко М.П., Молчанов В.М.; за ред. Нікуліної А.С. - Донецьк: Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, 2005.- 385 с.
2. Збірник нормативних актів з організації навчально-методичної роботи в Донецькому юридичному інституті / Укладачі: С.В. Присяжний; О.О. Картамішев, за ред. доцента, канд. юрид. наук В.В. Пашутіна. – Донецьк: Відділ навчально-тренінгових технологій ДЮІ ЛДУВС, 2009. – 765 с.

REFERENCES

1. Innovazijni pedagogichni tehnologiji navchannja. Monografija / Nikulina A.S., Maksimenko U.B., Matveev G.P. Zaslavska S.A., Silaeva I.E., Kostuchenko M.P., Molchanov V.M., zared. Nikulina A.S. – Donezk: Donezki institut pisljadiplomnoji osviti ingenerno-pedagogichnih prazivnikiv, 2005. – 385 p.
2. Zbirnik normativnih aktiv z organizazii navchalno-metodichnoi roboty v Donetskomu uridichnomu instituty / Ukladachi: S.V. Prisjagny; O.O. Kartamishev-zared. dozenta, kandurnauk V.V. Pashutina. – Donezk: Viddil navchalno-treningovih tehnologiy DUILDUVS, 2009. – 765 s.

ПРОБЛЕМАТИКА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В БАЗОВЫХ ВИШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ МВД С ФОРМИРОВАНИЕМ МОТИВАЦИИ К ПОСЛЕДУЮЩЕМУ ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ САМООПРЕДЕЛЕНИЮ В СООТВЕТСТВИИ С ПРОФИЛЕМ

А.М. ХЛОНЬ, кандидат психологических наук, старший преподаватель кафедры социальной работы и психологи Национального университета биоресурсов и природопользования Украины

***Аннотация.** В статье освещены проблемы подготовки специалистов в базовых высших учебных заведениях МВД с формированием мотивации к последующему профессиональному самоопределению в соответствии с профилем.*

***Ключевые слова:** высшие учебные заведения, мотивация, самоопределение, специалист, профиль*

PROBLEMS OF PREPARATION OF SPECIALISTS IN BASE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT OF MIA WITH FORMING OF MOTIVATION TO SUBSEQUENT PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION IN ACCORDANCE WITH TYPE

A. KHLON, candidate of psychological, chiefteacher National agricultural university of Ukraine

Summary. In the article are examined problems of preparation of specialists in base higher educational establishment of MIA with forming of motivation to subsequent professional self-determination in accordance with profilya

Keywords: higher educational establishments, motivation, self-determination, specialist, type

УДК 159.922.

ПСИХОСОМАТИЧНА ПРОБЛЕМА В ПСИХОЛОГІЇ

В.М. Шмаргун, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету біоресурсів і природокористування України

Т.М. Шмаргун, аспірант Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. У статті розглядається питання психосоматичної проблематики в психології. Обґрунтовується необхідність нового напрямку психологічної науки «психосоматика норми».

Ключові слова: психосоматичні особливості, психосоматика норми, психологія, медицина

Постановка проблеми у загальному вигляді. Завдяки єдності біологічного й духовного, у повсякденній діяльності людини створюється гармонія її сутнісних (тілесних і духовних) сил. У процесі дослідження взаємозв'язку тілесного й духовного в людині може вивчатися як вплив духовності на біологічну природу людини, так і розкриватися дія біологічного в людині на її суспільну, матеріальну й духовну діяльність. Психосоматика – це напрям міждисциплінарних досліджень (філософії, фізіології, медицини, психології, педагогіки та ін.), спрямованих на вивчення проблеми співвідношення психіки й соми, душі й тіла, тобто психосоматичної проблеми. Як бачимо, психосоматика має відношення до того, що містить у собі і психологічні, і тілесні компоненти. При цьому розуміється, що ці два компоненти взаємодіють і впливають один на одного.

Ще задовго до виникнення психосоматичної проблеми як такої, людина у своєму повсякденному житті на імпліцитному рівні звертала увагу на зв'язок між явищами душевними (психічними) і тілесними (соматичними). Такі напрямки людської практики, як релігія, педагогіка, психологія, медицина, які